

Kansliavdelningen

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Tfn: 08-508 25 016

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2005-09-30

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2005-10-25
DNR 106-550/2005

Till
Socialtjänstnämnden

Rätten till mitt språk. Förstärkt minoritetsskydd

Delbetänkande av Utredningen om finska och sydsamiska språken
(SOU 2005:40)
(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat delbetänkandet Rätten till mitt språk. Förstärkt minoritetsskydd (SOU 2005:40) från Utredningen om finska och sydsamiska språken. Delbetänkandet behandlar viktiga frågor om hur de nationella minoriteterna och deras språk och kultur ska få erforderligt skydd och stöd. Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag att genomföra en landsomfattande informations- och utbildningsinsats för att öka kunskaperna om våra nationella minoriteter

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat delbetänkandet Rätten till mitt språk. Förstärkt minoritetsskydd (SOU 2005:40) från Utredningen om finska och sydsamiska språken. Remisstiden går ut den 28 oktober 2005.

Ärendet har även remitterats till utbildningsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna Skärholmen och Katarina-Sofia.

Sammanfattning och författningsförslag från delbetänkandet biläggs tjänsteutlåtandet. Delbetänkandet finns i sin helhet på www.regeringen.se

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med staben för projekt och utveckling och kund- och individorienterade verksamheter.

Remissen i sammanfattning

Regeringen utsåg den 22 januari 2004 en särskild utredare med uppgift att analysera om det finns förutsättningar att utvidga lagstiftningen om rätt att använda finska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar till att gälla även i ett område inom Stockholms- och Mälardalsregionen. Den 24 februari 2005 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv rörande utvidgning av det samiska förvaltningsområdet till det sydsamiska området.

Riksdagen har år 1999 erkänt fem nationella minoriteter: samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Sverige har genom att ratificera den Europeiska stadgan för landsdels- och minoritetsspråk och ramkonventionen för skydd för nationella minoriteter, folkrättsligt förbundit sig att skydda de nationella minoriteterna och stödja dessa minoriteters kulturer och språk i landet.

Ett starkt assimileringstryck har medfört att vissa av minoritetsspråken i dag är hotade. Fem års erfarenhet av nuvarande minoritetspolitik visar att behoven inte har beaktats i tillräcklig grad. Europarådet har framfört kritik rörande Sveriges bristande implementering av minoritetsåtagandena. En ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk behövs, som reglerar samtliga nationella minoriteter. Det behövs även ett grundlagsreglerat skydd. Utformningen av grundlagsbestämmelsen bör därför bli föremål för översyn.

Kunskaperna om de nationella minoriteterna, Europarådets konventioner och den svenska minoritetspolitiken måste öka hos beslutsfattare, tjänstemän och allmänheten. En landsomfattande informations- och utbildningsinsats bör genomföras för att öka kunskaperna.

Förskolan och skolan har stor betydelse för barns möjligheter att utveckla det egna minoritetsspråket. Samtliga nationella minoriteter bör ha samma rättighe-

ter. Det ska räcka att det finns en elev i kommunen som önskar undervisning i minoritetsspråket.

Det finns intresse och behov hos enskilda sverigefinnar att utvidga det nuvarande förvaltningsområdet för finska språket till att även omfatta Stockholms- och Mälardalregionen. Det utvidgade förvaltningsområdet bör omfatta samma rättigheter som nuvarande lag stadgar, nämligen rätt till förskola och äldreomsorg helt eller delvis på finska samt möjlighet att använda finska i kontakter med förvaltningsmyndigheter och domstolar.

Förvaltningens synpunkter

Sverige är sedan länge ett mångkulturellt samhälle. Människor av olika ursprung med olika hemspråk möts i olika sammanhang. Att hantera de eventuella problem som förekomsten av olika språk medför har blivit en naturlig del av det svenska samhället.

Inom förvaltningens verksamheter finns klienter från de nationella minoritetsgrupperna såväl som klienter som har andra språk som sitt förstaspråk. Att tillmötesgå behovet av att få uttrycka sig på sitt eget språk för att bli förstådd har alltid varit självklart. Ofta anlitas tolk för att tillförsäkra den enskilde denna rätt. Inom förvaltningen finns också finskspråkiga socialsekreterare bland annat för att kunna arbeta uppsökande riktat till personer med finska som förstaspråk.

Förslaget att utvidga förvaltningsområdet för finska till att omfatta Stockholms- och Mälardalsregionen är svårbedömt. Förvaltningen instämmer i vikten av att de nationella minoriteternas språk och kultur får utrymme och stöd men kan inte bedöma vilka förändringar ett utvidgat förvaltningsområde skulle medföra varken för den enskilde eller för berörda verksamheter.

Sveriges erkännande år 1999 av fem nationella minoriteter, samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar och därmed förenade särskilda åtaganden att skydda dessa minoriteter och stödja deras språk och kultur, har enligt utredningen inte fått den verkan som åtagandena fordrar. Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag att genomföra en landsomfattande informations- och utbildningsinsats för att öka kunskaperna om våra nationella minoriteter.

Sammantaget behandlar delbetänkandet viktiga frågor om hur de nationella minoriteterna och deras språk och kultur ska få erforderligt skydd och stöd. Utredningen framhåller att kunskapen och intresset om minoriteterna är lågt i landets kommuner. Om den föreslagna informations- och utbildningsinsatsen genomförs bör förutsättningarna öka för att uppfylla åtagandena enligt de europeiska konventioner Sverige anslutit sig till.

Bilaga Sammanfattning och författningsförslag från delbetänkandet Rätten till mitt språk. Förstärkt minoritetsskydd (SOU 2005:40) från Utredningen om finska och sydsamiska språken.